

Sygn. akt V U 764/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 września 2013 roku

Sąd Okręgowy w Słupsku V Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie następującym:

Przewodniczący: **SSO Radosław Buko**

Protokolant: st. sekr. sądowy Beata Pezena

po rozpoznaniu w dniu 12 września 2013 roku w Słupsku

odwołania B. F.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S.

z dnia 27 marca 2013 roku numer (...)

w sprawie **B. F.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S.**

o składki na ubezpieczenie społeczne

I. oddala odwołanie

II. zasądza od ubezpieczonego B. F. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. 2.400 zł (dwa tysiące czterysta zł) tytułem zwrotu kosztów procesu

UZASADNIENIE

Ubezpieczony B. F. wniósł odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. z dnia 27 marca 2013 roku, nr (...)- (...) umarzającej postępowanie w zakresie umorzenia nieopłaconych należności na ubezpieczenia społeczne, zdrowotne, Fundusz Pracy za okres od 09/2001 – 02/2009

W uzasadnieniu swojego stanowiska podniósł między innymi, że czuje się pokrzywdzony działalnością organu rentowego. Nadto, wniósł o wystąpienie przez Sąd Okręgowy w Słupsku z pytaniem prawnym do Trybunału Konstytucyjnego czy przepis art.1 ust. 6 ustawy z dnia 9 listopada 2012 roku o umorzeniu należności z tytułu samoistnych składek na ubezpieczenie zdrowotne lub Fundusz Pracy jest zgodny z art. 2 Konstytucji.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. wniósł o oddalenie odwołania oraz zasądzenie od ubezpieczonego na rzecz organu rentowego kosztów zastępstwa prawnego według norm przepisanych podnosząc, że z uwagi że ubezpieczony nie posiada zadłużenia z tytułu składek na ubezpieczenie społeczne, brak jest podstaw do umorzenia składek na ubezpieczenie zdrowotne.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Ubezpieczony B. F. podlega od 1 stycznia 1999 roku jako osoba prowadząca działalność gospodarczą podlega ubezpieczeniom społecznym. Z tego tytułu ubezpieczony nie posiada zaległości z tytułu nieopłaconych składek.

B. F. posiada zaległości z tytułu nieopłaconych składek na ubezpieczenie zdrowotne za okres od 01/2007 – 12/2009 roku w wysokości 22 950 zł.

Umową z dnia 15 lutego 2010 roku zawartą pomiędzy Zakładem Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. a B. F. rozłożono ubezpieczonemu zaległość z tytułu należnych składek na raty.

Dowód : pismo o umowie z dnia 15 lutego 2010 k 2 akt ZUS,

W dniu 7 marca 2013 r. ubezpieczony złożył w organie rentowym wniosek o umorzenie nieopłaconych należności za okres od 09/2001 r. do 02/2009 powstałych w związku z prowadzeniem przez ubezpieczonego działalności gospodarczej w tym okresie.

Zaskarżoną w niniejszym postępowaniu decyzją z dnia 27 marca 2013 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. umorzył postępowanie z wniosku B. F. w zakresie umorzenia należności z tytułu składek na ubezpieczenie społeczne, zdrowotne i Fundusz Pracy za okres od 09/2001 r. do 02/2009. W uzasadnieniu wskazał, że wobec braku zaległości w opłacaniu składek na ubezpieczenie społeczne za wskazany wyżej okres, umorzenie postępowania jest zasadne.

Dowód : wniosek k 5 akt ZUS, decyzja k 65 akt ZUS,

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie ubezpieczonego nie zasługuje na uwzględnienie.

Przedmiotem sporu w niniejszej sprawie było, czy organ rentowy zasadnie podjął decyzję o umorzeniu postępowania w przedmiocie umorzenia zaległości ubezpieczonego w zakresie umorzenia należności z tytułu składek na ubezpieczenie społeczne, zdrowotne i Fundusz Pracy za okres od 09/2001 r. do 02/2009.

Zgodnie z treścią art. 1 ust. 1 ustawy z dnia 9 listopada 2012 r. o umorzeniu należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność (Dz.U. z 2012 r. poz. 1551) na wniosek osoby podlegającej w okresie od dnia 1 stycznia 1999r. do dnia 28 lutego 2009 r. obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym oraz wypadkowemu z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności w rozumieniu art. 8 ust. 6 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 205, poz. 1585, z późn. zm. 1)

1) która przed dniem 1 września 2012 r. zakończyła prowadzenie pozarolniczej działalności i nie prowadzi jej w dniu wydania decyzji, o której mowa w ust. 8,

2) innej niż wymieniona w pkt 1

- umarza się nieopłacone składki na te ubezpieczenia za okres od dnia 1 stycznia 1999 r. do dnia 28 lutego 2009 r. oraz należne od nich odsetki za zwłokę, opłaty prolongacyjne, koszty upomnienia, opłaty dodatkowe, a także koszty egzekucyjne naliczone przez dyrektora oddziału Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, naczelnika urzędu skarbowego lub komornika sądowego.

W ust. 6 art. 1 cytowanej ustawy wskazano, że umorzenie należności, o których mowa w ust. 1, skutkuje umorzeniem nieopłaconych składek na ubezpieczenie zdrowotne i na Fundusz Pracy za ten sam okres oraz należnych od nich, za ten sam okres, odsetek za zwłokę, opłat prolongacyjnych, kosztów upomnienia, opłat dodatkowych, a także kosztów egzekucyjnych naliczonych przez dyrektora oddziału Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, naczelnika urzędu skarbowego lub komornika sądowego.

W realiach rozpoznanej sprawy, w okresie prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej przez ubezpieczonego nie wystąpiły u ubezpieczonego zaległości na ubezpieczenie społeczne oraz na Fundusz Pracy.

Jak wynika bowiem z niespornych ustaleń faktycznych, we wskazanym okresie ubezpieczony podlegał obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym, a zaległości dotyczyły jedynie ubezpieczenia zdrowotnego.

Ta zaś istotna okoliczność przesądza o tym, że także żądanie umorzenia składek na ubezpieczenie zdrowotne z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności jest niezasadne. Zgodnie bowiem z art. 1 ust. 6 ustawy z dnia 09 listopada 2012 r., warunkiem umorzenia takich składek jest uprzednie umorzenie należności z tytułu obowiązkowego podlegania ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności.

Brak jest również podstaw prawnych do występowania przez Sąd z pytaniem prawnym do Trybunału Konstytucyjnego w oparciu o argumentację przedstawioną w odwołaniu. Ubezpieczony zarzucił, że art. 1 ust 6 ustawy z dnia 09 listopada 2012 r. nie jest zgodny z zasadą określoną w art. 2 Konstytucji. Zważyć należy, że powszechnie wyróżnia się dwa typy równości: „równość w prawie” i „równość wobec prawa”. „Równość wobec prawa” jest nakazem równego traktowania przez organy władzy publicznej w procesie stosowania prawa. Jest ona konsekwencją ogólnego charakteru norm i oznacza podejmowanie przez organy stosujące prawo decyzji indywidualnych na podstawie norm prawnych bez względu na jednostkowe cechy adresata, nieistotne z punktu widzenia hipotezy danej normy. „Równość w prawie” wymaga natomiast, aby prawo nie zawierało w swej treści elementów dyskryminujących lub uprzywilejowujących określoną grupę podmiotów. Jest to więc postulat skierowany względem ustawodawcy. Nie oznacza on jednak nakazu, aby prawo w jakikolwiek sposób nie różnicowało podmiotów, których dotyczy, lecz wymaga, aby te różnice były uzasadnione. Powstaje jednak w związku z tym problem oceny zasadności tych różnic. W doktrynie wskazuje się na trzy kryteria: kryterium obiektywności klasyfikacji (różnice między dwoma podmiotami, od których prawo uzależniać będzie różne traktowanie, mają mieć charakter obiektywny, dostrzegalny), wymóg, by istniał racjonalny związek między różnicą cech jednostek a różnicą traktowania oraz wymóg, aby zróżnicowanie podmiotów było sprawiedliwe, słuszne. Tym samym objawia się związek zasady równości z zasadą sprawiedliwości. Reguły różnicujące pewne grupy podmiotów muszą być zgodne z przyjętym systemem wartości. Ta relacja ma charakter dwustronny, bowiem jako podstawę wszelkiej sprawiedliwości wskazuje się właśnie równość (por. W. Sadurski, Równość wobec prawa, Państwo i Prawo 1978, nr 8–9, s. 52, M. Cieślak, Polska procedura karna. Podstawowe założenia teoretyczne, Warszawa 1984, s. 212, S. Steinborn, Formalne porozumienia karnoprosesowe w świetle konstytucyjnej zasady równości, Prokuratura i Prawo 2, 2004 s. 24-25).

W orzecznictwie Trybunału Konstytucyjnego zasada równości jest interpretowana w ten sposób, że oznacza, iż osoby znajdujące się w takiej samej lub podobnej sytuacji należy traktować tak samo, natomiast osoby znajdujące się w odmiennej sytuacji faktycznej należy traktować odmiennie (por. Orzeczenie TK z dnia 9 marca 1988 r., U 7/87, OTK 1988, nr 1, poz. 1; orzeczenie TK z dnia 4 lutego 1997 r., P 4/96, OTK 1997, nr 1, poz. 3, S. Steinborn, Formalne porozumienia karnoprosesowe w świetle konstytucyjnej zasady równości, Prokuratura i Prawo 2, 2004 s. 26).

Przekładając powyższe na realia niniejszej sprawy wskazać należy, że płatnik składek powinien bez uprzedniego wezwania opłacać je terminowo i nie może również na nikogo przerzucać skutków swoich zaniechań, są to bowiem należności publicznoprawne. W orzecznictwie Sądu Najwyższego utrwalony jest pogląd, iż należności składkowe mają charakter należności oddawczych. Powinny być samoobliczane i samoopłacane przez obowiązane. Umorzenie jest zaś wyrazem definitywnej rezygnacji z możliwości wyegzekwowania należności z tytułu nieopłaconych składek od podmiotów zobowiązanych do ich uregulowania. Należy zaznaczyć, że z uwagi na publicznoprawny charakter należności z tytułu składek umorzenie jest rozwiązaniem o charakterze wyjątkowym. Pamiętać należy, że ustawodawca w ustawie z dnia 9 listopada 2012 r. o umorzeniu należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność jednoznacznie wskazał, jakie kryteria powinny decydować o umorzeniu, zatem jakakolwiek wykładnia rozszerzająca jest niedopuszczalna. Trzeba w tym miejscu nadto podnieść, że przepisy regulujące materię ubezpieczeń społecznych mają charakter bezwzględnie obowiązujących; oznacza to, iż w sytuacjach w nich określonych muszą być one stosowane przez organ rentowy w sposób ścisły.

Przepisy z zakresu prawa ubezpieczeń społecznych mają charakter bezwzględnie obowiązujący (ius cogens), w związku z czym o przyznaniu świadczenia decyduje każdorazowo spełnienie ściśle określonych ustawowych przesłanek, nie zaś - zasady współżycia społecznego. W podobny sposób wypowiedział się niejednokrotnie w swoich orzeczeniach Sąd Najwyższy, np. w wyrokach: z dnia 12 stycznia 2000 r. (II UKN 293/99, OSNP z 2001 r. Nr 9, poz.

231); z dnia 19 czerwca 1986 r. (II URN 96/86, Służba Pracownicza z 1987 r., nr 3); z dnia 26 maja 1999 r. (II UKN 669/98, OSNP z 2000 r. Nr 15, poz. 597).

Pamiętać należy, także że w judykaturze (por. między innymi uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 4 września 1992 roku, II UZP 17/92 OSNCP 1993/6 poz. 91 i uchwałę Składu Siedmiu Sędziów Sądu Najwyższego z dnia 30 czerwca 1994 roku, II UZP 15/94 OSNAPiUS 1994/8 poz. 131 oraz wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 października 2006 roku, I UK 128/2006 OSNP 2007/23-24 poz. 359 i orzeczenia tam powołane) oraz doktrynie przyjmuje się jednolicie, że prawo ubezpieczeń społecznych stanowi odrębną gałąź prawa w stosunku do prawa cywilnego, a jego przepisy mają charakter przepisów prawa publicznego, w których strony nie korzystają ze swoich praw podmiotowych regulowanych prawem prywatnym - Kodeksem cywilnym lub Kodeksem pracy, lecz w których Zakład Ubezpieczeń Społecznych realizuje wobec innego uczestnika stosunku prawnego ustawowe kompetencje organu władzy publicznej.

Z tego względu stosunek ubezpieczenia społecznego nie jest stosunkiem cywilnoprawnym, opartym na równorzędności jego podmiotów i wzajemności (ekwiwalentności) świadczeń, lecz uregulowanym ustawowo stosunkiem publicznoprawnym opartym na zasadzie solidaryzmu, a wynikające z niego świadczenia stron tego stosunku nie są świadczeniami cywilnoprawnymi.

Konstrukcja ustawy z dnia 09 listopada 2012 r. za cel ma umorzenie nieopłaconych składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe oraz wypadkowe. Umorzenie składek na ubezpieczenie zdrowotne następuje jedynie w sytuacji gdy podmiot ubiegający się o umorzenie posiada należności na ubezpieczenia społeczne. W ocenie Sądu Okręgowego rozpoznającego niniejszą sprawę powyższe rozwiązanie nie stoi w sprzeczności z konstytucyjną zasadą równości ani z zasadą opisaną w art. 2 Konstytucji stanowiącą, że Rzeczpospolita Polska jest demokratycznym państwem prawnym, urzeczywistniającym zasady sprawiedliwości społecznej. Podkreślić należy, że celem uchwalenia ustawy było zniwelowanie barier finansowych dla małych i średnich przedsiębiorców na rynku. Wyjście naprzeciw osobom prowadzącym pozarolniczą działalność, szczególnie tym, które znajdują się w trudnej sytuacji finansowej między innymi z powodu posiadanego zadłużenia z tytułu nieopłaconych składek na własne ubezpieczenia za okres do lutego 2009 r., narastającego w związku ze zwiększającą się kwotą odsetek oraz pozostałych należności, powstałych w konsekwencji nieopłacenia składek. Zmiany te, poprzez umorzenie najstarszych - a więc najtrudniejszych do spłaty - zaległości, mały być dużym wsparciem dla przedsiębiorców, pozwalającym na odzyskanie płynności finansowej. Pozwolą także na złagodzenie niekorzystnych skutków spowolnienia gospodarczego i utrzymanie się przedsiębiorców na rynku. (tak uzasadnienie projektu ustawy). Zatem wbrew twierdzeniom odwołującego się nie zamierzano umorzyć należności które powstały na skutek błędnej interpretacji prawa – które jednoznacznie stwierdzało, że składki na ubezpieczenia zdrowotne należy opłacać od każdej działalności, a zamierzano wspomóc małych i średnich przedsiębiorców.

W ocenie Sądu Okręgowego do ustawodawcy należy określenie kręgu osób mogących skorzystać z dobrodziejstwa umorzenia należności i nie jest rolą Sądu poszerzanie kategorii podmiotów którym umarza się składki, ze względu na wyżej wskazany wyjątkowy charakter ustawy. Przyjęcie odmiennych założeń musi skutkować poszerzeniem kategorii należności objętych umorzeniem w zależności od sytuacji osoby ubiegającej się o umorzenie. Skoro wbrew treści art. 1 ust 6 ustawy z dnia 09 listopada 2012 r. uznano by za możliwe umorzenie jedynie składek na ubezpieczenie zdrowotne za dany okres, to dlaczego nie należało by umorzyć przedsiębiorcy innych należności publiczno – prawnych w postaci podatku czy abonamentu RTV powołując się na zasady wynikające z art. 2 Konstytucji.

Z tych racji natury faktycznej i prawnej oraz podzielając zatem uzasadnione argumenty zawarte w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji oraz odpowiedzi na odwołanie, Sąd w punkcie I sentencji wyroku na podstawie art. 477⁽¹⁴⁾ § 1 k.p.c. pozbawione uzasadnionych podstaw odwołanie oddalił. W ocenie Sądu Okręgowego brak było podstaw do przedstawienia w tej sytuacji pytania do Trybunału Konstytucyjnego w trybie określonym w art. 3 ustawy z dnia 1 sierpnia 1997 r. o Trybunale Konstytucyjnym (Dz. U. nr 102 poz. 643 ze zm.). Sąd rozstrzygający niniejszą sprawę podziela pogląd Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Olsztynie zawarty w postanowieniu z dnia 18 października 2007 r. (II SA/Ol 861/07, LEK nr 303725), zgodnie z którym wyłącznie wątpliwości sądu, a nie skarżącego, mogą uzasadnić przedstawienie Trybunałowi Konstytucyjnemu pytania prawnego, od odpowiedzi

na które zależy rozstrzygnięcie sprawy sądowno-administracyjnej. Dlatego też skarżący nie ma uprawnienia do skutecznego domagania się przedłożenia przez sąd pytania prawnego Trybunałowi Konstytucyjnemu.

O kosztach postępowania orzeczono na podstawie § 6 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. Nr 163, poz. 1349 ze zm.) w zw. z art. 98 § 1 kpc i art. 108 § 1 kpc – punkt II sentencji wyroku.